

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

La aniversarea de azi. — „Cassa de Păstrare” s. a. Săliște. O problemă de refacere economică. — Situația. — O punere la punct. — *Cronică:* Premiu pentru serviciu credincios. Noul comisar al guvernului pe lângă Banca Națională a României. Banca Funcționarilor Particulari s. a. Cluj. Creditul Fonciar Urban, București. Cassele de economii în America. Indexul salariilor în țările europene. Conferința internațională de statistică economică. — Situațiunea sumară a Băneji Naționale a României. — Cursul Dalorilor la București. — Convocare.

La aniversarea de azi.

În preajma marelui adunări naționale dela Alba-Iulia, dela 1 Decembrie 1918, care avea să înfăptuiască importantul act istoric al alipirii la România a Ardealului, Banatului și a teritoriului românesc din țara ungurească, organul nostru scria:

„Desrobirea noastră politică, decretată de înalta noastră stăpânire națională (Sfatul Național Român din Arad) însemnează totodată și desrobirea noastră economică.

Nu vom mai fi, ca până în trecutul apropiat, copiii mașteri ai patriei noastre. Vor înceta nedreptățile, piedicile volnice și meșteșugite, puse chiar și în calea dezvoltării noastre firești pe teren economic.

Fii liberi ai unui popor liber și independent, vom putea să ne dezvoltăm și noi liberi după aptitudinile și vrednicile noastre proprii spre un viitor mai fericit“.

Azi serbăm aniversarea unui deceniu de libertate deplină, pe toate terenele, deci și pe teren financiar-economic.

Să încercăm deci, din prilejul acesta, după o privire retrospectivă asupra rea-

lizărilor celor 10 ani trecuți, a fixa dacă și în ce măsură speranțele noastre de acum un deceniu s'au împlinit, dacă în cele economice-financiare am progresat, am rămas staționari ori chiar am regresat.

Credem a nu greși dacă spunem dela început, că situația economică-financiară a Ardealului, în comparație cu vremurile anterioare Unirii, cu toate dificultățile mari și grele, ce au trebuit învinse, în primii ani de refacere de după terminarea războiului, în general, s'a ameliorat.

Prin reforma agrară, una din cele mai epocale reforme, ce s'a înfăptuit vreodată în patria noastră, patrimoniul păturei țărănești, a poporului nostru muncitor de pământ, incontestabil a sporit, înfărdind economicește aceasta classă. Urmează ca printr'o politică vamală binechibzuită, care să promoveze exportul prisosului de cereale și de vite, roadele acestei reforme să fie complectată, pentru-ca poporația agricolă în general și cea din părțile Ardelene în special, cu economia sa de vite bine dezvoltată, să se poată ridica și mai mult economicește și să poată spera cu mai multă încredere un viitor apropiat mai bun.

Instărirea păturei noastre țărănești, prin reforma agrară, s'a făcut ce este drept în sarcina unui număr restrâns de mari proprietari, persoane fizice și morale, dar a fost o reformă reclamată de spiritul timpului și s'a înfăptuit prin ea un postulat al dreptății sociale, ce nu mai putea suferi amânare.

Pe teren industrial asemenea putem înregistra progrese în ultimii 10 ani de după Unire, în întreg cuprinsul Ardealului.

Mica industrie românească, care înainte de Unire era numai în fașe în orașele noastre ardelenesti, în ultimul deceniu s'a înmulțit și întărit simțitor. Și cu sprijinul instituțiilor de credit speciale pentru ajutorarea micilor industriași, precum și a numeroaselor școli de arte și meserii, suntem pe calea cea mai bună de a ne crea, în timp apropiat, o puternică clasă de mijloc, chemată a deveni alături de micii industriași minoritari, azi încă dominanți în orașe, un factor important a economiei noastre naționale.

Marea industrie a luat deadreptul un avânt remarcabil în ultimul deceniu în Ardealul liberat, care a devenit partea cea mai industrială a țării. Centre importante industriale noi s'au creat în Turda, Mediaș și Cîsnădie, ca să amintim numai pe câteva din ele. Iar în vechile orașe industriale ca Cluj, Brașov, Sibiu, Timișara, Arad, Oradea și altele, pe lângă numeroasele fabrici nou înființate, cele vechi s'au mărit, s'au modernizat și și-au ridicat producțiunea, unele în măsură nebănuită acum 10 ani. Între întreprinderile aparținând marelui industriei numărăm și câteva fondări curate românești, deja bine consolidate și cu viitorul asigurat.

Desigur că nu toate întreprinderile industriale mari și mici fondate în ultimul deceniu, au reușit să reziste numeroaselor și adeseori grelelor dificultăți, ce întâmpină ori-ce întreprindere la începutul ei.

Totuși majoritatea lor au învins toate greutățile, existența lor este asigurată și după încetarea fluctuațiilor valutare și stabilizarea monetei noastre naționale, care nu mai poate întârzia mult, marea industrie a Ardealului poate privi cu încredere în viitor.

În ce privește comerțul, încercările făcute în toate părțile Ardealului, sub îndrumul celor mai bune intențiuni, de a crea comerțul românesc, prin bănci și societăți comerciale pe acții — produs al primilor ani postbelici — au dat greș. Numeroase societăți comerciale și bănci pentru afaceri comerciale s'au desființat cu pierderi însemnate pentru întemeietori, iar altele au abandonat din bună vreme afacerile de comerț, improprii în general pentru societăți anonime, și și con-

tinuă activitatea, cu succes, ca întreprinderi bancare.

Înregistrăm însă ca un fapt îmbucurător înmulțirea în deceniul trecut a numărului comercianților noștri aproape în toate orașele ardelenesti, unde unii au reușit a se ridica la situații morale și materiale din cele mai frumoase.

Considerând vechia și puternica gardă a comercianților minoritari, deținătorii aproape exclusivi ai comerțului în orașele dela noi, faptul înmulțirii și menținerii comercianților români în orașe ne deschide perspective frumoase pentru viitor.

În o lumină mai puțin favorabilă ni-se prezintă după un deceniu de independență politică, situația comerțului bancar dela noi.

Băncile mari clujene înființate în primii ani de după Unire, cu mare alaiu și și mai mari speranțe, după-ce ani de zile au tot laborat la greșelile numeroase ale conducătorilor lor de pe vremuri, — din norocire delaturăți încă la timp — sunt tot în refacere încă. Refacerea merge, ce este drept, încet, dar sigur și în timp nu prea îndepărtat ele vor putea să aibă un rol important în viața economică-financiară a Ardealului.

Răpite de mania întreprinderilor în anii primi ai deceniului în curs, mai multe bănci ale noastre cu un trecut ireproșabil și înainte cu 10 ani cu reputația unor bănci din cele mai solide s'au imobilizat complet în afaceri nebankare și au ajuns aproape de marginea prăbușirii, știrbind prin aceasta buna reputație a băncilor românești din Ardeal.

Acțiuni de asanare începute la timp, de „Banca Națională“, de Banca „Albina“ și de „Banca Românească“, îndemnate la aceasta de considerații de ordin general, național și economic, au înlăturat primejdia prăbușirii băncilor vizate. Nu însă fără a impune băncilor asanatoare, precum și deponenților și acționarilor acelor bănci, însemnate sacrificii bănești și încă pentru timp destul de îndelungat.

Deși sub refacere, aceste bănci deocamdată și poate pentru ani de zile au încetat de a fi factori de seamă în viața noastră economică financiară.

Astfel că fiind seama de panele obvenite în ultimii ani în organizația noastră bancară din Ardeal aniversarea de azi

ne găsește ca forță financiară, în general, în inferioritate față de situația dinaintea de Unire.

Am schițat, în cele precedente, în liniamente generale, situația noastră economică-financiară la un deceniu dela Unire — așa precum o vedem și judecăm noi la lumina faptelor existente.

Față de constatările noastre desigur se pot și se vor face rezerve și anumite obiecțiuni. Ele însă nu vor putea schimba faptul cert, că economiceste Ardealul nu se găsește în pragul falimentului, cum din anumite părți de atâtea ori s'a aruncat, în mod ușuratic în vileag aceste cuvinte, în focul luptelor politice din ultimii ani — pentru întărirea sufletelor masselor populare înlăuntru și ridicarea creditului moral și material al țării în afară.

„Cassa de Păstrare“ în Săliște.

La 24 I. c. s'a ținut la această societate anonimă o adunare generală extraordinară, la care în conformitate cu hotărârea adunării generale ordinare din 30 Iunie a. c., s'a prezentat situațiunea contabilă pe ziua de 30 Septembrie a. c., în care s'a înglobat activele întreprinderilor industriale și profesionale finanțate de către institut, licidate în întregime, — și s'a făcut amortizările conturilor rămase neacoperite.

Astfel azi situațiunea prezentată, reoglindește starea activelor care sunt suficiente pentru toate pasivele din bilanț, incluzive capitalul societar integral.

La această adunare generală au fost puse în deliberare conform programului publicat în numărul 45 al „Revistei Economice“ și alte obiecte de importanță pentru institut, despre a căror deliberare cred că este bine, ca publicul cetitor și interesat să afle unele amănunte.

Asupra raportului administratorului delegat, a situațiunii contabile, a raportului censorilor, împreună cu expertiza făcută de dl Ioan Rebegea, șef-contabil al institutului „Albina“ din Sibiu, în calitate de reprezentant autorizat al acestui principal creditor al „Cassei de Păstrare“ s. a. Săliște, — și ca expert-contabil al Asociației Bancare „Solidaritatea“, — precum și asupra dării de seamă a comisiunii instituită pentru arhetarea cauzelor nereușirii întreprinderilor finanțate de institut, s'a făcut o mai lungă discuțiune, pentru a elucida starea de fapt a institutului.

În special acționarul d-nul Ioan St. Stefla, comerciat în Cluj, în numele celor îngrijorați — acționari și deponenți — care cu drept cuvânt măhniiți de starea în care a ajuns acest institut odinioară înfloritor, a spus aspre cuvinte de critică la adresa administratorilor din trecut și a cerut cu insistență stabilirea cât mai urgentă a răspunderii celor cari s'au făcut vinovați de grava situațiune a institutului în suferință.

Domnia-Sa și-a exprimat nemulțumirea și față de activitatea dezvoltată de către mine, spunând că s'a înșelat cei îngrijorați cari au pus încredere în obiectivitatea conducerii anchetei ordonate de către adunarea

generală — pentru stabilirea grabnică a răspunderilor. I-am răspuns dânsului și celor nemulțumiți, că viitorul va dovedi că nu am lipsit de a conduce în mod obiectiv, lipsit de ocrotiri personale, acțiunea de însănătoșire a institutului după cea mai bună a mea știință și cunoștință.

Acționarul dl adv. Dr. N. Petra din Sibiu, într'o expunere mai lungă, calmă, nepreocupată de animozități personale, a deslușit într'un mod înțeles de toți că două chestiuni s'au pus în discuție: stabilirea răspunderilor, și salvarea imediată și urgentă a institutului. Conform convingerii sale a accentuat că în împrejurările actuale primează salvarea institutului, față de stabilirea răspunderilor, și între aprobările generale ale asistenței, a susținut că cu orice jertfe înainte de toate în interesul deponenților, e a se sprijini acțiunea de sanare inițiată în mod generos de institutul „Albina“ din Sibiu, cu aprobarea și sprijinul larg al „Băncii Naționale a României“.

Drept rezultat al acestei intervențiuni calde și obiective s'a luat la cunoștință rapoartele prezentate și s'a decis înaintarea situațiunii contabile încheiată pe ziua de 30 Septembrie a. c. creditorilor principali, pentru a se lichida creditul special acordat, pentru sanarea financiară a institutului.

Urmând deliberarea celorlalte obiecte puse la ordinea de zi, cari se refereau la împlinirea condițiilor acceptate de către adunarea generală ordinară din 30 Iunie a. c., condițiuni puse de către creditorii principali pentru inițierea acțiunii de sanare, adunarea generală s'a conformat întru toate și le-a rezolvit în spiritul cerut de creditorii principali.

Și anume: s'a modificat statutele reducând operațiunile institutului, strict la cele bancare; s'a simplificat administrația, suprimându-se postul de director executiv pentru micșorarea cheltuelilor de administrație; s'a admis sporirea capitalului societar, prin emitere de acțiuni de prioritate; s'a introdus în statute că fiecare acțiune exercită în adunările generale un vot, fără considerare că acțiunile sunt fundamentale ori de prioritate; s'a redus numărul membrilor în Consiliul de administrație la 7, iar a celui de censori la 4; tot în vedere de cruțare de spese; s'a trecut în textul statutelor dispozițiunea că „La votarea creditelor personale fără acoperire ipotecară ori de efecte, membrii votați ai Consiliului de administrație sunt materialicește solidari răspunzători pentru bonitatea creanței cu ocazia și în timpul votării împrumutului“; referitor la împărșirea venitului curat se zice în statute: „Că din acesta se împarte înainte de toate 6% interese după acțiunile de prioritate emise.

Intrucât venitul curat al societății nu ar fi suficient pentru plățirea acestor interese, restul neacoperit se va solvi în rândul întâiu din fondul de rezervă al societății, respective în lipsa lui din venitul brut, urmând ca pierderea aceasta în anii următori să fie stinsă din venitul curat.

După acoperirea intereselor acțiunilor de prioritate, din venitul curat ce mai prisosește $\frac{1}{2}$ se folosește pentru crearea, respective dotarea unui fond de rezervă, iar din cealaltă $\frac{1}{2}$ adunarea generală an de an distribuie în sumă rotundă și procente egale, un dividend asupra tuturor acțiunilor emise fără considerare că ele sunt fundamentale ori de prioritate.

După împlinirea acestor obligamente, întrucât mai rămâne vr'un rest, asupra acestuia dispune adunarea generală precum crede de bine.

Ajungând fondul de rezervă la suma de Lei 1.500.000 — suficientă pentru asigurarea pe 5 ani a intereselor acțiunilor de prioritate, din quota anuală pentru sporirea fondului de rezervă, adunarea generală din an în an poate vota întregire de pensii funcționarilor pensionari, întrucât fondul de pensii al funcționarilor nu ar putea satisface îndatoririlor regulamentare.

S'a precizat menirea fondului de rezervă în urma dispozițiunii referitor la acțiunile de prioritate.

În ce privește administrarea fondului de pensii al funcționarilor s'a introdus dispozițiunea, că la administrarea fondului va concurge și o delegațiune de 3 (trei) membri designată de către funcționari.

S'a eliminat din acest paragraf cele două aliniate din urmă, relativ la plățirea pensiilor din venitul brut al societății și relativ la solvirea impozitului de salar al funcționarilor și a taxelor la „Cassa de asig. regnicolară“.

Terminată dezbaterea asupra modificării statutelor, adunarea generală a decis ca în conformitate cu dispozițiunea statutară referitoare la emitere de acțiuni de prioritate: e a se încerca o emisiune de acțiuni de prioritate de câte 500 Lei în valoare globală de Lei 5.000.000, încredințând Consiliul de administrație ca la timp oportun și după o pregătire pentru asigurarea reușitei, să lanseze prospectul cerut de codul comercial și să fixeze termenele: pentru începerea și încheierea subscripțiunii și pentru plățirea ratelor acțiunilor de prioritate.

S'a primit și propunerea făcută în conștăință cu toate organele executive ale institutului, că întrucât vinderea fabricii de țâmplărie la Stat, pentru instalarea unei școli industriale din orice motiv ar eșua, să se facă din partea membrilor Consiliilor ca persoane particulare, pașii necesari pentru înființarea unei societăți comerciale aparte de „Cassa de Păstrare“ s. a. Săliște, la care societate comercială, institutul să intre contra acțiuni fundamentale; cu aportul constituit din imobilul clădit al fabricii și din inventarul mașinăriilor, uneltelor și uneltelor ce le posedă. S'a accentuat în concluz că institutul nu poate lua parte nici prin acordare de credite, nici în alt mod la finanțarea noii întreprinderi.

După terminarea tuturor obiectelor puse la ordine de zi, s'a purces la alegerea noilor Consilii. Premergând o consfătuire, pentru combinarea unei liste, la propunerea acționarului dl Dr. N. Petra, au fost aleși în Consiliul de administrație: Petre Drăghici sen., fost senator din Sibiu, Dr. Dumitru Borcia, protopop din Săliște, Ioan Hanzu, paroh din Cacova, Dumitru Lapedatu, director de școală în r. din Săliște, Dr. Onisifor Soră, avocat din Săliște, Ioan Topârcian, proprietar din Sibiel și Dumitru Ioan St. Hertja, avocat din Săliște, iar în Consiliul de cenzori: Ioan Rebeaga, șef-contabilul dela institutul „Albina“ din Sibiu, Adrian Cristea, directorul sucursalei „Băncii Centrale“ din Sibiu, Dr. I. Olariu, medic din Orlat și Nicolae Tămaș notar comunal în Săliște.

Cu săvârșirea actului de alegere, s'a încheiat adunarea generală într'o atmosferă predominantă de un duh împăciuitor. Rezultatele ei sper că nu vor rămâne fără un bun efect, atât asupra creditorilor principali cari conduc acțiunea de refacere, cât și asupra acelor deponenți, cari până în prezent au ezitat a-și prezenta livretele spre blocare. Făcând și dânsii acest gest, vor da cel mai puternic concurs institutului pentru recule-

gere, și în urmărire pentru asigurarea completă a capitalurilor și dobânzilor lor date în administrarea institutului.

O salvare a averilor angajate la institut — întrucât ar reuși — ar fi o mulțumire sufletească și pentru mine, care cu munca depusă în interesul ei, mi-ași vedea terminată în mod definitiv și pentru totdeauna, activitatea mea publică, și sunt convins că atunci cei nemulțumiți cu desfășurarea activității mele, cum ea s'a prezentat până în momentul de față, vor reveni asupra concluziunilor făcute de ei.

ss. **Petre Drăghici** sen.

administrator delegat al „Casei de Păstrare“ s. a. Săliște
fost senator.

O problemă de refacere economică.

După zece ani de zile, încheați sub un singur sceptru de domnie, neamului nostru i se pun probleme mari și grele, dela realizarea cărora atârână întâmpinarea viitorului cu încredere și siguranță.

Dacă suntem pătruși de acest sentiment de refacere economică, trebuie să depunem ultima efortare încordată și să demonstrăm vecinilor noștri, cari ne contestă proprietatea câștigată cu atâta jertfă, că suntem demni de a ne numi urmași ai unui popor, care odinioară puse stăpânire pe aproape întreaga Europă.

Asfel între multele idei de refacere economică și care n'ar trebui să lipsească din programul realizării e problema transporturilor.

Ținta fiecărei națiuni tinde spre realizarea progresului, prin intensificarea producției. Intensificarea producției deci realizarea progresului are ca principiu călăuzitor transport sigur, ușor și ieftin.

Iată de ce marile industrii se așează pe marginea canalelor de navigație, la malul mărilor, sau în apropiere de o cale de comunicație ușoară și ieftină.

Dacă privim la hărțile țărilor celor mai industriale vom vedea că ele sunt pline cu canale de navigație, pe marginea cărora s'au dezvoltat industriile cele mai importante. — Înaintea războiului la noi cea mai importantă ocupațiune era agricultura. România veche era grănarul Europei, iar azi din cauza imperfecțiunii mijloacelor de transport, grâul nostru începe să nu mai fie căutat de străinătate, fiind și inferior calitativ celui rusesc sau de Argentina.

Din lipsa de căi de comunicație și magazii, cerealele erau înmagazinate pe platformele gărilor, sub cerul liber, până le venea rândul să fie încărcate cu spinarea în vapor, sistem destul de rudimentar.

Deci până la destinație cerealele fie că se stricau (cazul cu porumbul importat și mucegăit), fie că erau încărcate cu cheltueli mari, deci beneficiul nu era cum trebuia să fie și nici al cui trebuia.

Prin realizarea dreptății sociale, împărțirea pământului prin reforma agrară, producția țării s'a schimbat. De unde înainte eram o țară eminentă agricolă azi ne trezim că mergem către o dezvoltare industrială din cele mai pronunțate.

Pe când țara a crescut, transporturile au suferit o diminuare considerabilă din cauza războiului neputând satisface nevoilor interne.

Canale de navigație, cari să conducă spre Dunăre produsul muncii noastre industriale și agricole din diferitele părți ale țării nu avem. Căile noastre ferate distruse de războiu și cu o ameliorare necunoscută nu mai corespund traficului de care avem nevoie, deci sunt supra-încărcate.

În aceste condițiuni comerțul lăncezește, industria decade iar concurența străină găsește germenul de progres. Deci în fața acestor greutăți cum ne răfuim. Opera ce avem de îndeplinit e destul de grea. Adevărul trebuie să pătrundă în inimele noastre căci fără de căi de comunicație bogățiile naturale ale țării rămân îngropate în pământ sau putrezesc în magazii.

Din insuficiența transporturilor bogăția cea mai importantă poate chiar și ca grâu, aceea a petrolului, rămâne neexploatăată așa cum ar trebui să fie.

Să nu ne mirăm dacă viitorul ne va surprinde în situații de a da drumul bogăției pe gârle în jos, căci nu avem posibilitatea s'o transportăm.

Natura ne-a înzestrat țara cu bogății naturale de tot felul, în situație de a deveni una din țările cele mai ideale, cu un viitor de aur, nu așteaptă decât colaborare frățescă și muncă cinstită.

Scăldată la Sud de cel mai mare fluviu al Europei, cale naturală, ușoară și ieftină cu ape ce curg dela N. spre S. stăpână deplină a gurilor acestui colector nu trebuie să întârziem nici un moment pentru utilizarea tuturor resurselor de energie de cari dispunem.

Afară de căile de transport pe apă mai sunt căile pe uscat ca cele ferate și șoselele.

Dacă situația căilor maritime cu tot utilajul porturilor necesitează o îmbunătățire mai importantă, aceea a căilor ferate este o problemă destul de urgentă de rezolvat întrucât împiedică și mai mult circulația internă. Căile noastre ferate în situația de acum amintesc starea jalnică în care se aflau trenurile în decursul războiului, cu geamuri sparte, neluminate, murdare în sus și jos, unde mai adaugi că circulă cu întârzieri și modificări neanunțate la timp și de multe-ori cu viața în pericol (cazul dela Recea).

Situația șoselelor lasă iarăș mult de dorit, întrucât construirea sau îmbunătățirea lor se face la diferite ocazii, pentru a se preveni diferitelor accidente întâmplare și repetate de mai multe-ori, ca accidente de automobil, sau spre a veni în ajutorul celor înfomețați (foamea din Basarabia). Amintesc deci situația similară a drumurilor din țările orientale.

Repararea rețelelor de comunicație și îmbunătățirea utilajului necesar transporturilor nu se face de azi pe mâine cu cheltueli mici.

Cea mai bună soluție ar fi contractarea unui împrumut destinat numai îmbunătățirii mijloacelor de comunicație atât pe uscat cât și pe apă întrucât unele

completează pe celelalte. Exemplul țărilor din occident ne poate fi de îndemn.

Neamului nostru înconjurat de popoare ce așteaptă momentul oportun spre revanșare, i se pun probleme mari și grele, Dunărea și M. Neagră trebuie să verse valurile sufletului latin în M. Mediterană romană de care ne leagă trecutul și de care atârnă viitorul.

Timpul discursurilor și al vorbelor goale trebuie considerat ca trecut, acum e timpul faptelor, a muncii productive, pentru punerea în valoare a tuturor factorilor de energie de cari dispunem.

Ora deșteptării a sunat de mult nu trebuie decât colaborare frățescă, muncă cinstită, și economie; și să nu ne mângăiem cu proverbul „Munții noștri aur poartă noi cerșim din poartă 'n poartă”. S.

Situația

În conferința ținută de dl Vintilă Brătianu în 24 VIII a. c., după ce caută să justifice schimbarea tacticii de până acum pe terenul economic și financiar, arată situația reală a țării, dând totodată și soluțiunile ce trebuiesc aplicate în vederea normalizării vieții economice. În esență extragem următoarele:

Circulația noastră fiduciară este de 21.000.000.000 Lei hârtie egal 750.000.000 Lei aur. Stocul metalic al Băncii Naționale fiind 250.000.000 Lei aur, emisiunea de bancnote de mai sus are acoperire completă.

Cum piața noastră financiară, are lipsă de un stoc de bancnote de 42.000.000.000 Lei hârtie, egal cu 1.500.000.000 Lei aur, am mai avea nevoie de un stoc metalic de 250.000.000 Lei aur, pentru noua emisiune ce ar urma să se facă. Acest stoc ar fi să-l procurăm prin împrumutul de stabilizare.

Pe lângă acest împrumut de stabilizare mai avem nevoie și de un împrumut de înzestrare care ar servi pentru acoperirea nevoilor și totodată ca fond de rulment al tezaurului, căilor ferate și regiei monopolului.

Pentru reușita acțiunii începute, se mai cerea buget echilibrat, reorganizarea Băncii Naționale, și un control strict al serviciilor publice.

Iar ca remediu momentan al nevoilor pieței s'a insistat spre obținerea unui avans din împrumutul de stabilizare, pentru spargerea plafonului Băncii Naționale, adecă sporirea circulației fiduciare.

Toate planurile acestea au fost recunoscute de toată lumea ca potrivite pentru asanarea vieții noastre economice.

Guvernul trecut neputându-le înlăptui a trebuit să plece.

Noul guvern instalat abia de 2 săptămâni a început o serioasă activitate în vederea echilibrării bugetare și a reorganizării serviciilor statului. A avut fericirea, ca acordul cu Germania să se înlăptuiască, și ca să se semneze acordul cu băncile de emisiune în vederea stabilizării monedei noastre.

Cercurile noastre competente au declarat că nu înțeleg să înfăptuiască opera de stabilizare fără a regula definitiv golurile bugetare, și a achita datoriile flotante ale statului.

Cum aranjarea în acest mod a problemei ar necesita peste 400,000.000 Lei aur, și cum în realizarea unui astfel de împrumut s'ar putea ivi greutăți cari ar putea produce întârzieri, lumea este cam nerăbdătoare.

Poate că nu este nejustificată această nerăbdare, dar cum mersul vieții nu stă pe loc, și nu poate aștepta până la fericitul moment, când vor fi puse la punct complect toate problemele cari așteaptă soluționare, și cum piața are nevoi foarte urgente și de neînălțurat, ar fi de dorit ca să se vină în ajutor cu remedii imediat.

Ministerul de agricultură prin organele sale provinciale, caută pe toate căile posibile să intensifice lucrările de însămânțare.

Cum aceste lucrări se pot executa cam greu fără mijloace materiale, mai departe, cum nici statul și nici cooperativele sale nu dispun de aceste mijloace, ar fi de dorit, ca Ministerul agriculturii, dacă dorește ca truda să-i fie rodnică, să facă apel la finanța privată.

În timpul din urmă băncile noastre nu au participat direct la activitatea productivă a țării.

Lipsa de numerar și totodată neorientarea care a predominat viața noastră economică, le-a dat posibilitatea ca, cu cea mai mare ușurință să-și plaseze capitalurile, reducându-li-se astfel rolul la simplă cămătărie.

Apreciind intențiunea sinceră a dlui Ministru al agriculturii, de a ridica nivelul agriculturii țării, singurul izvor de bunăstare al comerțului, industriei și a tuturor ramurilor de activitate, băncile au datoriat ca și din inițiativa lor proprie să sprijinească această cauză.

Bursa. În zilele din urmă a fost slabă. Afară de Banca Națională care s'a cam menținut pe loc, toate valorile au înregistrat scăderi de prețuri.

Cu deosebire au suferit valorile petrolifere. Cauza este denunțarea cartelului pentru valorificarea produselor petrolifere în interiorul țării.

Concurența ce se va naște, între societăți la plasarea produselor, va avea ca urmare scăderea prețurilor interne. Această scădere va influența apoi prețul țifeiului, îngreunând astfel industria furajului.

Pronosticurile acestea cauzează industriilor petrolifere greutăți pe piață.

De altfel în bursă lipsa de tranzacțiuni este mare. Aceasta a provocat scăderi însemnate de prețuri.

București.

Remizier.

O punere la punct.

În „Universul Literar“ No. 46 dela 11 Nov. a. c. în legătură cu articolul despre Parteniu Cosma, despre care am amintit în No. nostru trecut, dl P. Nemoian, ține să condamne concepția, ce pretinde că ar avea

Ardealul, „care nu odată și-a întors fața dela Banat“. Reproșează băncii „Albina“ că deși întemeiată cu ajutorul bănașenilor A. Mocsoni, Manguuca și Maniu, abia după 37 ani de existență, la 1909, a înființat prima și singura ei Sucursală la Lugoj, lăsând pe Români bănașeni să fie speculați și sărăciți de băncile străine. Așteaptă deci mai multă sollicitudine și majorarea cotei filantropice pentru Banat.

Domnul Nemoian este în rătăcire.

„Albina“ ce este drept s'a stabilit în Banat cu o Sucursală proprie, abia la 1909, absorbind banca „Lugojana“ pentru a o salva. Dar în schimb dela sediul ei central a alimentat în măsura cea mai largă trebuințele de credit ale Banatului. Mărturie este în special jud. Caraș-Severin, unde toate comunele rurale, chiar și cele mai doșnice, s'au împărțit de binefacerea creditului ieftin și uman administrat de „Albina“. O anchetă în ținuturile vizate pot convinge pe dl Nemoianu.

Număroasele bănci, întemeiate în Banat, mai multe, ca în orice altă parte a Ardealului, asemenea au avut cel mai larg sprijin al „Albinei“, la înființare și după aceea prin creditele de reescont de care au beneficiat toate și beneficiază și azi încă multe.

Nici în ce privește cota filantropică „Albina“ nu a neglijat Banatul, ci a sprijinit totdeauna toate inițiativele bune și de folos obștesc, ori de câte ori și din ori și ce parte s'ar fi apelat la sprijinul ei.

Că rane sunt multe, știm. Să nu se uite însă că ori cât de mare este suma destinată pentru scopuri filantropice, ea este limitată și trebuie distribuită cu bună chibzuială în diferitele ținuturi unde operează Centrala și cele 8 sucursale ale „Albinei“.

CRONICĂ.

Premiu pentru serviciu credincios. Camera de Comerț și Industrie din Brașov, distribue an de an, pe bază de concurs, diplome și premii în bani, „pentru serviciu îndelungat și credincios“ prestat la unul și același patron, de oameni de serviciu de diferite categorii.

În anul acesta a obținut diploma și un premiu în bani de Lei 5000, veteranul om de serviciu dl *Ioan Scurtu* dela Sucursala băncii „Albina“ din Brașov, care servește acest institut cu tot devotamentul și cu credință exemplară, aproape dela deschidere, adecă din anul 1886 încoace, deci de peste 42 de ani și a făcut servicii excelente patroanei sale mai ales în timpul războiului.

Diploma și premiul au fost predate premiului, zilele trecute, de directorul Suc. „Albinei“ din Brașov, dl Dr. T. Brediceanu, în prezența întregului corp al funcționarilor și pe lângă o vorbire adecuată impresionantului moment.

Domnul Ioan Scurtu, care cu toată etatea sa înaintată și cu anii obligați împliniți, își continuă serviciul activ, a primit din acest prilej felicitări și urări de bine și din partea direcțiunii centrale din Sibiu a „Albinei”, care asemenea i-a apreciat bunele servicii făcute institutului. Ii transmitem și noi felicitări călduroase.

Să trăești „neică Niță” și devotamentul și credința D-tale în împlinirea serviciului să servească de exemplu și îndemn urmașilor D-tale în slujbă și altora, de a urma și ei la fel.

Noul comisar al guvernului pe lângă Banca Națională a României. În urma demisionării dlui V. Bădulescu a fost numit comisar al guvernului pe lângă Banca Națională Română, dl Gheorghe Crișan, doctor în drept, avocat.

Banca Funcționarilor Particulari s. a. Cluj. Aceasta nouă bancă pe piața Clujului s'a înființat cu capital social de Lei 5 mil. și-a ținut nu de mult, adunarea generală de constituire. La subscripție s'a pus numai Lei 1 mil. care sumă s'a semnat integral. Noua societate care și-a propus să aprobe funcționarilor particulari credite și ajutoare își va începe activitatea la 1 Ianuarie 1929.

Prezident al direcțiunii este dl Dr. Sabin Cioran, prof. la Academia de comerț și șef-contabil la Banca Națională.

Creditul Fonciar Urban, București a aprobat în a. tr. în timpul dela 1 Ian. — 15 Oct. a. c. în total împrumuturi în valoare de rotund Lei 472.500.000, din care sumă revin Capitalei Lei 373.000.000, iar provinciei Lei 98.590.000.

Suma aceasta din urmă se repartizează cum urmează: vechiul Regat Lei 57.650.000; Transilvania Lei 11.900.000, Basarabia Lei 24.840.000 și Bucovina Lei 4.200.000.

Cassele de economii în America. După datele, ce le publică organul oficial al Institutului internațional pentru economii „L'Épargne du Monde”, la finele anului 1927, suma depunerilor spre fructificare, plasate la diferitele case de păstrare, americane, propriu zise a fost de rotund 27.500.000.000 Dolari, arătând în ultimul semestru un spor de peste 1 miliard Dolari.

Dobânda, ce au bonificat-o cassele de păstrare americane în anii ultimi a fost de 4% — 5% și capitalizarea dobânzilor se face în majoritatea cazurilor semestrial, la rest trimestrial.

Indexul salariilor în țările europene. Biroul internațional de muncă din Geneva a repartizat în 18 categorii capitalele din Europa în ceea ce privește salariul muncitorilor. Astfel indexul salariilor este: Londra

100, Kopenhaga 108, Stockholm 88, Amsterdam 85, Berlin 71, Paris 56, Madrid 54, Moscova 50, Milano 49, Bruxelles 49, Praga 47, Viena 45, Reval 44, Roma 43, Lodz 41, Varșovia 40.

Conferință internațională de statistică economică. La 26 Noembrie a avut loc în urma inițiativei Societății Națiunilor conferința internațională de statistică economică. La secretariatul Societății Națiunilor și-au anunțat participarea 40 de state dintre care sease cari nu sunt membre a Societății Națiunilor și anume: Danzig, Egipt, Mexico, Uniunea sovietică, Turcia și Statele Unite din America. Mai iau parte delegații Institutului internațional de agricultură și a Camerei internaționale de comerț. România este reprezentată prin directorul general al statisticii dl I. Teodorescu.

Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României

Extragem din ultima situațiune sumară, dela 17 Nov. a. c., a Băncii Naționale următoarele poziții:

Activ	Lei
Aur monete și lingouri, etc.	7.539,394.290
Argint și diverse monete	6,686.325
Portofoliul român și străin	9.342,336.963
Împrumuturi pe efecte publice, warante etc.	880,828.455
Centrala Băncilor Populare și Cooperatorivelor de producție și consum .	1.963,400.687
Casele de împrumut pe gaj agricultorilor	199,444.727
Conturi curente	2.672,929.971
Datoria Statului	10.678,975.705
Efecte publice	280,795.698
Imobile	325,175.951
Conturi de valori	1.150,281.605
Conturi diverse	3.259,636.305
Totalul activelor	38.489,501.822

Pasiv	
Capital	100,000.000
Fonduri de rezervă diverse	656,916.504
Bilete B. N. R. în circulațiune . . .	21.962,627.090
Beneficiul net al semestrului I . . .	62,468.925
Conturi curente și recepise la vedere	1.385,468.805
Conturi diverse	4.706,144.693
Ministerul Finanțelor.—Bonuri de tezaur	6.623,713.333
Ministerul Finanțelor.—Fond de lichidare	2.743,955.377
<i>Efecte și alte valori de restituit</i>	
Efecte și alte valori în depozit și păstrare	2.134,896.291
Bonuri de tezaur în gaj p. Împrum. Statului	6.609,620.000
Efecte și alte valori în gaj	4.563,577.200

Taxa: { Scant 6%
Dobânda 7%

Cursul Valorilor la București la 29 Noembrie 1928.

EFACTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	180—200
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	97—100
Scris Rurale	5	58— 58 ¹ / ₂
Scris Urb. București	5	56 ¹ / ₂ — 56 ³ / ₄
Scris Urb. Iași	5	55 ¹ / ₄ — 55 ¹ / ₂
Comuna București	4	60— 65
Comuna București	5 ⁰ / ₁₀	70— 75
Imprumutul Național 1916	5	74— 76
Imprumutul Unirii 1919	—	64— 64 ¹ / ₂
Imprumutul Refacerii 1920	5	63 ¹ / ₂ — 64
Renta Improprrietării	5	58— 58 ¹ / ₂
„ 1903 original	5 ⁰ / ₁₀	140—150
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₁₀	90— 95

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	12350—12400
Marmorosch Blank & Cie	500	1540—1550
Românească	500	1060—1070
„ pui	500	940— 950
De Scont	500	430— 435
Comerc. Română	500	1900—1950
Credit Român	500	1210—1220
Generală	500	820— 840
Viticola	500	480— 490
Comerț Craiova	500	975—1025
Com. Ital. și Rom.	500	850— 870
Albina Sibiu	500	1100—1150
Carpaților	500	400— 410
Franco-Română	500	330— 340

ASIGURĂRI

Dacia-România	2000	7200—7300
Națională	500	1050—1100
Generală	500	2700—2800
Agricola	500	1100—1150
Steaua României	500	950—1000
Prevederea	200	290— 300
Soc. Urania	1000	2200—2300

PETROLIFERE

Steaua Română	500	1870—1880
Astra Română	500	3300—3325
Speranța opt.	500	1450—1500
Speranța pui	500	850— 900
Petrof Blok	500	390— 400
Petrolul Rom. opt.	500	980—1000
Petrolul Rom. (pui)	500	525— 550
I. R. D. P. opt.	500	515— 525
I. R. D. P. III vârs.	500	420— 430
Concordia	250	1600—1650
Creditul Minier	500	1220—1230

DIFERITE SOCIETĂȚI

Reșița	500	840— 850
C. Tramv. Buc.	500	1135—1150

	Val. nom.	Cursul
Govora-Călimănești purtător	200	250— 260
Govora-Călimănești nom.	200	250— 260
Cartea Românească	500	410— 420
Creditul Technic purt.	500	480— 490
Creditul Technic nom.	500	480— 490
Letea opt.	500	1030—1040
Clădirea Românească	500	925— 935
Mica ex. cup.	500	705— 715
Carpațina	500	1010—1020
Credit Industrial	1000	1000—1020

MONEDE EFACTIVE

Dolari	165 ¹ / ₂ —160
Sterline	808—811—
Lirete	8·74— 8·78
Cor. cehe	4·90— 4·95
Franci francezi	6·56— 6·60
Franci belgieni	4·59— 4·63
Franci elvețieni	32·10— 32·30
Mărci germane	39·50— 39·75
Zloți	18·50— 19—
Șilingi austr.	23·55— 23·70
Pengő	29·10— 29·30
Dinari	2·92— 2·95
Leva	1·22— 1·24
Drachme	2·14— 2·18
Lire otomane	85 ¹ / ₂ — 86 ¹ / ₂
Napoleon	647—655—

Convocare.

În conformitate cu art. 7 și 8 din statutele societății, domniile acționari ai „BĂNCII AGRARE” s. a. Cluj, sunt convocați la

Adunarea generală extraordinară

care se va ține la 16 Decembrie 1928, ora 10 a. m. în localul băncii din Cluj, strada Regele Ferdinand 36—38 cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale extraordinare.
2. Propunerea Consiliului de administrație referitor la fuziunea Institutului de Credit și Economii „Poporul” soc. pe acțiuni, Lugoj, cu Banca Agrară s. a. Cluj.

Conform art. 12 din statutele societății, justificarea acționarilor participanți la Adunarea generală se va face prin buletinul de vot liberat de Direcțiune. Pentru exercitarea dreptului de vot în această adunare generală extraordinară, acționarul este obligat a depune până la 12 Dec. 1928 pe lângă revers, acțiunile sale la Casseria societății (Cluj, strada Regele Ferdinand 36—38) sau la sucursalele ei din Beiuș, Lipova, Timișoara, Lugoj și Orșova, la băncile „Albina” Sibiu, Banca Centrală pt. Ind. și Com. din Cluj și la Banca Chrissoveloni, București.

Cluj, la 22 Noembrie 1928.

Consiliul de administrație.